

ALİ TƏHSİLDƏ İNNOVASIYA VƏ MODERNLƏŞMƏ: PROBLEMLƏR, PERSPEKTİVLƏR VƏ REALLIQLAR

Müdafiə MAHMUDOV, AzTU-nun Ünumi və təbii riyaziyyat kafedrasının müdiri, professor.

Müasir zamanda insan kapitalını inkişaf etdirməli və bu inkişaf üçün lazım olan bütün şəraiti qurmaq lazımdır. XX əsrin son illərində və XXI əsrin əvvəllərində qarşıya qoyulan aktual problemlərdən biri də sosial-iqtisadi şəraitin tələb etdiyi yeni tip cəmiyyətin qurulmasıdır. Bu möhtəşəm vəzifə üç əsas amilə əsaslanır: təhsil, elm və innovasiya. Müşahidələr göstərir ki, bir sıra tələbələr bilik səviyyəsi müasir tələblərə uyğun deyil. Buna görə də ali təhsil müəssisələrində həyata keçirilən islahatlar inteqrasiya, yeniləşmə və modernləşmə yolunu seçməlidir.

XX əsrin ortalarında etibarən aparıcı dünya ölkələrinin mühüm prioritetləri sırasında təhsilin inkişafına əsaslanan "bilik iqtisadiyyatı"nın formalaşdırılması, insan kapitalının yarıdılması və beləliklə davamlı inkişafın təmin olunması amilləri xüsusi yer tutmağa başladı. İnsan kapitalı nəzəriyyəsi XX əsrin 50-60-cı illərində Amerika iqtisadiyyatının tədqiqatçıları tərəfindən yaradılmışdır. İşçi qüvvəsinin formalaşdırılması problemləri, insanın yaradıcılığı və faydalı imkanlarının artırılması bu nəzəriyyənin əsas hədəfləri kimi müəyyənləşdirilmişdir.

Təhlillər sübut edir ki, ABŞ, Yaponiya, Cənubi Koreya, Finlandiya və s. inkişaf etmiş ölkələrdə inkişafa təsir göstərən amillər içərisində təhsilin çəkisi hiss olunacaq dərəcədə yüksəkdir və təxminən 70 faiz təşkil edir. Davamlı inkişaf konsepsiyası da XX əsrin son onilliyində irəliləmişdir və hazırda dünyada ən mühüm prioritetə çevrilmişdir. Təsədüfi deyildir ki, davamlı inkişaf global məqsədlərdən biri kimi BMT tərəfindən Millilərin Beynəlxalq konsepsiyasına daxil edilmiş, 2005-2014-cü illər isə davamlı inkişaf sahəsində tədris onilliyi elan edilmişdir. Davamlı inkişaf konsepsiyasına görə hər bir şəxs onun fərdi qabiliyyətlərini, potensial imkanlarını davamlı şəkildə inkişaf etdirmək üçün iqtisadi, sosial, mədəni, siyasi sahələrdə əlverişli mühit yaradılmalıdır. Bu konsepsiya nəzərdə tutur ki, insanların layiqli həyat sürməsi, sağlamlıq, təhsil və bilikdən bəhrələnməsi davamlı olmalı, cəmiyyətin inkişaf prosesində həm çağdaş, həm də gələcək nəsillərə layiqli həyat sürmək imkanları təmin ediləcəkdir.

Aydındır ki, tədris prosesinin əsası, bazisi təlim və tərbiyə prosesidir və bu gün bu proseslərin modernləşməsi mühüm rol oynayır. Ölkəmizdə ali təhsil sisteminin yeniləşməsi və modernləşməsi dedikdə, təhsil texnologiyaları və təhsil prosesinin xüsusiyyətlərinin müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşması başa düşülür. Bu proseslərdə işə boşluqlar, qarşıya çıxan çətinliklər və bir sıra ziddiyyətlər vardır, buna görə də təhsilin bütün pillələrində inkişaf istiqamətlərini dərin tədqiq etmək, müasir dövrün tələblərinə cavab verən fundamental tədqiqatlar aparmaq lazımdır.

Müasir təhsil modelini həyata keçirmək üçün "Azərbaycan Respublikasının təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" təsdiqlənmişdir. Bu proqramda nəzərdə tutulan istiqamət innovasiyalı təhsil layihələrinin hazırlanması, təbii olunması və yayılmasından ibarətdir. XX əsrin axırlarında başlıca məqsəd ali məktəbə qəbul olmaq və ölkə üçün peşəkar mütəxəssis hazırlamaq idi, XXI əsrdə şəxsiyyətin inkişafında müvafiq biliklərin öyrənilməsinə həyata keçməsidir, bu halda öyrənilən elm əsas rol oynayır. "Ali təhsilin məqsədi nədən ibarətdir?" sualına cavab belədir: tələbələr peşəyə hazırlamaq, dünyagörüşü, təfəkkürü inkişaf etdirmək, onların qarşısına çətin problemlər qoymaq və bu problemləri nədən ibarət olduğunu anlatmaq. Ölkəmizin təhsil sisteminin

keyfiyyət göstəricilərini mütərəqqi ölkələrlə müqayisə etdikdə aydın olur ki, XXI əsrin müasir tələblərinə uyğun təhsil sisteminə və buna uyğun monitoring sistemini yaratmaq lazımdır. Təhsilin keyfiyyətinin monitoring nəticələrini gözəndirən müxtəlif hallara baxmaq lazım gəlir, mühüm əhəmiyyət kəsb edən cəhətlər isə yeni elmi yanaşmaların vacibliyidir.

Azərbaycanda təhsil sisteminin dünya təhsil sisteminə inteqrasiyasına aşağıdakılar daxildir: Bolonya müddəalarının həyata keçirilməsi; fasiləsiz təhsil sisteminin qurulması; bu sistemin idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi; professor-müəllim heyətinin hərətfəli hazırlığı; kadr potensialının yeniləşdirilməsi; təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının və dövlət təhsil standartlarının tələblərinə nəzərən alaraq bütün təhsil sferasında islahatların həyata keçirilməsi; təhsilə elm və texnikanın son nailiyyətlərinin gətirilməsi və s.

Cəmiyyətdə gedən dəyişikliklərə təhsil sistemi bu və ya digər formada çox həssas reaksiya verməlidir, yeni, yeni əldə olunan nailiyyətlərdən irəliləyən tələblərə qarşıya qoyulmalı, professor-müəllimlərin (öyrəndənlərin) müasir tələblər səviyyəsində təkmilləşdirilməsi sistemli şəkildə həyata keçirilməlidir. Ölkəmizin təhsil sisteminin aparılan islahatlar həmişə öz müsbət nəticəsinə əks etdirir, lakin qarşıya qoyulan məqsədlərin tam şəkildə əldə olunması mümkün olmur, çünki bütün sferalarda texnologiyalar sürətli inkişaf etdiyi halda, bunların təhsilə gətirilməsi ləng həyata keçirilir. Deməli, cəmiyyətimiz üçün təhsil sferasında inteqrasiyanın məqsədlərindən biri də yeni informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə təhsil alanın ixtisasının artırılmasıdır. Eyni zamanda fasiləsiz təhsilin, distant təhsilin yeniləşməsi və formalaşması ölkəmizdə ali təhsilin modernləşməsinin strateji istiqamətlərindən biri olmalıdır. Ənənəvi təhsil sisteminin vəzifəsi cəmiyyət üçün dünyagörüşü şəxsiyyət yetişdirmək və iqtisadiyyat üçün yüksək səviyyəli kadr hazırlamaqdır, sayılırlar təhsilin vəzifəsi ənənəvi təhsil sisteminin keçmiş və ya keçməmiş insanların cəmiyyətdə ardıcıl olaraq meydana çıxan dəyişikliklərə uyğunlaşmasını təmin etmək və iqtisadiyyatda baş verən proseslərə uyğunlaşdırılmasıdır.

Innovasiya prosesinin inkişafında, elmin və ali təhsilin inteqrasiyasında əsas prioritet yüksək elmi texnologiyalara əsaslanmaqdır. Ali təhsil sisteminin yüksək səviyyəli məzundur hazırlanmalıdır və əmək bazarında təhsil sisteminin inkişafı innovasiya yolunu seçməlidir, eyni zamanda müasir ali təhsil sisteminin kadrın elmi və texnoloji hazırlığının vəhdəti öz əksini tapmalıdır. Deməli, ali təhsil müəssisələrinin yaradıcılıq aktivliyinin formalaşdırılması innovasiya və elmi-tədqiqat mühiti mühüm rol oynayır. Ali məktəblərin inteqrasiyası bu sistem üçün kompleks tədbirlərin innovasiya siyasətinin təşkili və stimullaşdırılması vasitəsilə formalaşmalıdır. Bu cür inteqrasiya prosesləri təhsil sisteminin innovasiyalı inkişafının taktika və strategiyasının formalaşması üçün əsas olmalıdır.

Bütün ölkələrin ümumi problemlərinin həlli yollarının axtarılması və tədrisçilərdən aradan qaldırılması isə vahid bir məqsədə - bütün fəaliyyət sahələrində inkişafın hərkətverici qüvvəsinə çevrilə bilən mütəxəssislərin hazırlanmasına yönəlməlidir. Məlumdur ki, əldə olunan bacarıq və keyfiyyətləri özündə birləşdirən mütəxəssis hazırlığı ali təhsil müəssisələrində verilən təhsil müddəti ilə məhdudlaşdırmaq qeyri-mümkündür. Ona görə də insanın bütün həyat boyu fasiləsiz təhsil alması qarşıya qoyulur. Təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi və müəllim hazırlığının modernləşdirilməsi istiqamətləri ciddi şəkildə həyata keçirilməlidir. Yeni məktəblərimizə yeni müəllimlər hazırlanmalıdır və müəllimlik peşəsinin formalaşdırılması təhsilin modernləşməsi tələblərinə uyğun olmalıdır. Müəllimlik peşəsinin modernləşməsində əsas istiqamətlərdən biri də tədris fənlərinin metodologiyasının məzmun və strukturunun formalaşdırılması modelinin qurulmasıdır.

Etiraf etməliyik ki, ali məktəblərimizdə formalaşmış peşəkar müəllimlərlə yanaşı, təsadüfən ali məktəblərə "düşmüş" müəllimlər də vardır. Ali texniki məktəblərdə dəqiq fundamental təlimlər üzrə kadr qitliyi tam şəkildə özünü əks etdirir və bu cür problemləri aradan qaldırmaq üçün təsiri təbirlərinin görülməsi zəruridir. Hazırkı zamanda gələcək mühəndis mütəxəssislərinin hazırlığının keyfiyyətini artırmaq üçün təhsil sisteminin inkişafı innovasiya və modernləşmə istiqamətini seçməlidir. Ölkəmizin ali məktəbləri müxtəlif istiqamətlərdə ixtisas-

"Azərbaycan təhsil tarixi hər birimizin fəxr etdiyi nailiyyətlərə zəngindir. Azərbaycan müəllimləri bütün tarix boyu təhsildə daim varisliklə novatorluğun, ənənə ilə islahatın vəhdətini öz fəaliyyətlərində əks etdirmişdir. Bu gün qədəm qoyduğumuz informasiya cəmiyyəti və biliklərə əsaslanan yeni tip iqtisadiyyatın formalaşması, qloballaşma çağırışları bütün dünya təhsil sistemi qarşısında yeni vəzifələr qoyur. "Təhsil əsri" adı qazanmış XXI əsr Azərbaycan təhsilinin də yeniləşməsinə və müasirləşməsinə tələb edir. Əminəm ki, Azərbaycan müəllimləri fəaliyyətlərini bu tələblərə uyğun daha da təkmilləşdirərək, müstəqil Azərbaycan Respublikasının çiçəklənməsinə xidmət edən gənc nəslin yetişdirilməsi işinə öz töhfələrini verəcəklər".

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

çılar buraxır, lakin onların bir qismi bu gün müasir tələblərə, innovasiyalara hazır deyil. Hər bir yenilik cəmiyyətimizdə insanların bir çoxunda olduğu kimi, həm də bir sıra gənc mütəxəssislərin xoşuna gəlmir. Müşahidələr göstərir ki, ali məktəbə gələn tələbələr bir qismi bilik qazanmaq yox, diplom əldə etmək üçün gəlirlər. Bilik qazanmaq istəyən tələbələr üçün isə bir sıra müəllimlər müasir tələblərə uyğun bilik verməyə hazır deyillər.

Ölkəmizdə müəllim hazırlığı beynəlxalq təcrübəyə əsaslanmalı və "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Müəllimlərin bilik və bacarıqlarının müasir tələblərə uyğun inkişaf etdirilməsi üçün pedaqoji prosesin qanun və qanunauyğunluqlarının, inkişaf perspektivlərinin, forma və metodların yenidən hazırlanması gündəmə gətirilməlidir.

Təlimdə İKT-nin tətbiqinə vətərinə diqqət verilməmə, tələbə seminar, müəhizə və praktik məşğələlərdə işləmək etməklə müasir tələblərə uyğun mütəxəssis kimi yetişmə bimez. İKT-dən istifadə şəraiti yaradılmaqda bəzə, tələbənin müətdadi olaraq elektron resurslarından istifadə etməsinə diqqət verilməlidir. Seminar, müəhizə və praktik məşğələlər müasir tələblərə uyğun olmalı, oxunan müəhizə tələbə üçün maraqlı və səmərəli olmalıdır.

Elm və təhsilin müasir dövrün tələblərinə uyğun sürətli inkişafı yeni elmi texnologiyaların yaranmasına səbəb olur. Fundamental və təbii elmlərin bugünkü inkişafı təhsil sisteminin yeniləşməsinə və modernləşməsinə qarşıya qoyur. Ölkəmizdə XX əsrin axırlarında təhsil islahatları aparılır. Müşahidələr göstərir ki, ali məktəblərdə tədris metodikalarının yeniləşməsi kifayət dərəcədə deyildir. Dərslilik və dərsləşmənin əksəriyyəti bakalvar və magistr səviyyəsinin ixtisas üzrə təhsil proqramlarına uyğun deyil, metodik vəsaitlər kifayət dərəcədə deyil və s. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilən qrif dərsliliklərdən olan məlumatların obyektiv və aktual olunan qarantiasını vermirdi, indi işə bu tələbi hər ali məktəbin özü təşkil edir. Hazırda dərslilik və dərsləşmənin bir qismi elmi cəhətdən hazırlığı olmayan, sərişsiz və qeyri-peşəkar müəllimlər tərəfindən hazırlanır. Bu da nənki şagirdlər və tələbələr, hətta müəllimlər arasında da çaşqınlıq yaradır. Bu gün ali məktəblərdə dərsliliklərlə təminatda heç bir sistem yoxdur, bu proses pərakəndə xarakter daşıyır. Elektron dərsliliklərin hazırlanmasında hələ də çoxlu sayda çatışmazlıqlar vardır.

Ali məktəblərin tələbələri üçün vəsaitin hazırlanmasında müəllimlərin sertifikatlaşdırılması keçməsinə hökumət tərəfindən tələblər qoyulmalı və irəliləyən bu tələblərə riayət edilməlidir. Ali texniki məktəblərdə təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi mühüm bir problem kimi hamını düşündürür və iki mühüm sualı qarşıya qoyur: "Təhsilin keyfiyyətini kim müəyyənləşdirir?", Təhsilin keyfiyyəti hansı kriteriyalara əsasən qiymətləndirilməlidir? Ali texniki məktəblərdə təhsilin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün, bilirmiciliklərinin təkmilləşdirilməsi və müəllim hazırlığının təkmilləşdirilməsi təhsilin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün, birinci növbədə idarəetmə sistemini müəasir dövrün tələblərinə uyğun prinsiplər əsasında qurmaq lazımdır. Təhsil sisteminə zəruri olan yeniləşmələrin aparılması təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinin yeni sistem qaydaları haqqında dərin bilik və bacarıqlara malik olmasına özünü əks etdirir. Bu işdə idarəetmə psixologiyası, strateji planlaşdırma, fəaliyyət, sistemin qiymətləndirilməsi, nəzarət və beynəlxalq təcrübə sahəsində ixtisası təlimlər üzrə kadr qitliyi tam şəkildə özünü əks etdirir və bu cür problemləri aradan qaldırmaq üçün təsiri təbirlərinin görülməsi zəruridir. Hazırkı zamanda gələcək mühəndis mütəxəssislərinin hazırlığının keyfiyyətini artırmaq üçün təhsil sisteminin inkişafı innovasiya və modernləşmə istiqamətini seçməlidir. Ölkəmizin ali məktəbləri müxtəlif istiqamətlərdə ixtisas-

ramları və tədris forması birləşir. Distant təhsil sistemi tədris prosesinin müasir və onlayn formasıdır. Distant təhsil proqramları adı keçirilən proqramlardan fərqlənir, lakin burada tələbə və müəllim arasında ünsiyyət üz-üzə deyil, uzaq məsafədən həyata keçirilən təhsil formasıdır. Bu sahədə inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinin öyrənilib tətbiq edilməsi faydalı olardı.

Bu gün ali texniki məktəblərdə bir sıra çatışmazlıqlar özünü göstərir: elmi və pedaqoji kadr hazırlığı yeterincə deyil, tədris prosesi ilə istehsalat təcrübəsinin tələbləri arasında uyğunsuzluqlar vardır. Bu prosesin daha yararlı olması üçün onların təhsilinin innovativ modelinin yaradılması faydalı olardı. Tədris prosesində rast gəlinən çatışmazlıqlardan biri də ali texniki məktəblərdə gələcək mütəxəssislərin hazırlığında təhsil alanların səviyyəsi ilə zəruri elm və texnikanın tələbləri arasında uğursuzluqdur. Yeni: fənn kursunun məzmunu müasir elmi nailiyyətləri özündə əks etdirir; yeni təlim texnologiyalarına uyğun proqramların olmaması və ya mövcud proqramlarda uyğun olmayan bölme və mövzuların qalması; fənnin tədrisi metodikasının elmi şəkllə salınmaması və yeni təlim texnologiyaların tələblərinə uyğun məsələlərin həllində təlim metodlarından düzgün istifadə edilməməsi; informasiya-kommunikasiya texnologiyaları istiqamətində müəllim hazırlığının müasir tələblər səviyyəsində həyata keçməməsi; müəllimləri şəxsiyyət kimi qiymətləndirməyə imkan verən meyar və göstəricilər sisteminin olmaması və s. Göstərilən çatışmazlıqlardan bir çox ziddiyyətlər meydana çıxır: informatika sahəsində tələblərin bilik və bacarıqlarının formalaşdırılması səbəb olan yeni təlim texnologiyalarının yoxluğu; informatika sahəsində müəllim hazırlığının Dövlət Təhsil Standartlarının tələbləri üzrə uyğunsuzluğu və s. Bu ziddiyyətlərin aradan qaldırılması yuxarıda göstərilən problemlərin həlli ilə əlaqəlidir. Hazırda ali texniki məktəblərdə yeni müasir şəbələr yaranır. Bu şəbələrin əsas vəzifəsi təhsil prosesinə yeni təhsil texnologiyalarının gətirilməsi və tətbiqidir. Lakin bu şəbələr ideyalar yaradan innovasiyalı elə məhdudlaşmamalıdır. İndiki zamanda Ali Texniki Universitetin inkişafı özünü innovasiya potensialına əsaslanaraq yeni strategiya və taktika tələb edir ki, bu da onun rəqabət üstünlüklərini möhkəmləndirir və öz innovasiya fəaliyyətinin məhsullarını bazarla çıxarır.

Müasir iqtisadi şəraitdə AzTU öz inkişafında müxtəlif əməkdaşlıq formaları vardır. Başlıca problemlərdən biri mütəxəssis hazırlığında istehsalat təcrübəsinin təşkili və keçirilməsinə diqqət artırılması, müəssisələrlə müqavilələrin bağlanması və onların həyata keçməsinə formalizmin aradan qaldırılmasıdır. İqtisadiyyatın innovasiyalara istiqamətlənməsi yeni keyfiyyətli ixtisaslaşma tələb edir. Bu gün əldə olunan təhsil çox zaman keyfiyyətli bilik və bacarıqlar səviyyəsini özündə əks etdirmir. İqtisadiyyatın inkişafına innovasiyalardan təbii kadrların da qarşısına yeni tələblər qoyur. Onların peşəkarlıq və səriştəlilik səviyyəsinin yüksəldilməsini tələb edir.

Ali təhsil sisteminə həm də təhsilin ödənilməsi və humanitar fənlərin tədrisində yeni təlim texnologiyalarının və İKT-dən istifadə, fənlərin tədrisi metodikasını modernləşdirmək, ixtisas yönümlü və seçmə fənlər arasında səmərəli inteqrasiyanı təmin etmək müəllimlik peşəsinin formalaşdırılmasında həlledici rol oynayır.

Təhsil sisteminin bütün pillələrində həyata keçirilən İKT-nin tətbiqi, müəllimlik peşəsinin formalaşdırılması, təhsilin bütün pillələrində innovativ təlim, qiymətləndirmə metodologiyası və resurslarının yaradılması, müəllimlik peşəsinin nüfuzunun artırılması, kadrların seçilməsi, ibtidai peşə hazırlığı, müəllimlərinin qiymətləndirilməsi və s. problemlərinin həlli dövlət və hökumətimizin tələbləri səviyyəsində həyata keçirilməlidir. Ali texniki məktəblərdə təhsilin inkişafına mənfəli təsir edən əsas faktlardan biri də universitetlərin maddi-texniki bazasının zəif olmasıdır. Son on-on beş il müddətində ölkəmizin təhsil sisteminə

rılmış olur. İkinci, ali məktəbi qurtaran ən yaxşı tələbələr hər hansı müəssisəyə işləməyə gedərkən həmin müəssisələr bu mütəxəssislərin müvafiq keyfiyyətli işləməsi üçün hazır deyillər. Müasir mütəxəssisi şərtləndirən cəhətlərdən biri də onun əmək bazarının tələblərinə cavab verməsidir.

Dünyanın bir çox ölkələri kimi, bizim ölkə də öz universitetlərinin dünyanın nüfuzlu universitetləri sırasında olması zərurətini görürək öz məqsədyönlü addımlarını atır. Ali məktəblərimizin dünya miqyasında tanınması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bəs əsas ağırlıq nöqtələr nədən ibarətdir? Müşahidələr göstərir ki, ağırlıq nöqtələrdən biri ali məktəblərin əksəriyyətdə professor-müəllimlərin 60%-70%-nin 60-65 yaşdan yuxarı olmasıdır. Ona görə də ən qısa müddətdə elmi-pedaqoji kadr hazırlığını həyata keçirmək lazım gəlir. Əfsuslar ki, ali texniki məktəblərdə doktoranturaya daxil olanların əksəriyyəti qızlardır. Buna görə də oğlanlar üçün həvəsləndirici şərtlərdən biri yaxşı iş şəraiti və əməkhaqqı təklif etməkdir. Əldə olunan faktlara əsaslanıb deyə bilərik ki, son 15-20 il ərzində və hazırda pedaqoji elmlər sahəsində bir çox şəxslər fəlsəfə doktoru və pedaqogika üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsinə çox rahatlıqla əldə edirlər. Onların əksəriyyəti sadəcə olaraq dəb dalınca qaçır, "alim" adı ilə şöhrət qazanmağa çalışırlar. Elm və təhsilə əlaqəli bir töhfə verə bilmirlər. Müşahidələr göstərir ki, hazırkı zamanda pedaqogika üzrə fəlsəfə və ya elmlər doktorluğu üzrə dissertasiya müdafiələrinin bir çoxunun mövzuları da aktual deyil, təbii formal xarakter daşıyır və müasir tələblərə uyğun özünü əks etdirir.

Ali məktəb müəllimləri hələ də köhnə üsullarla işləməyi üstün tutur, yeniliyə, tədrisin modernləşməsinə, yeni metodların tətbiqinə diqqət yetirmirlər. Artıq 20 ildir çoxdur ki, fəal və interaktiv təlim metodları həyata keçirilir, lakin ali texniki məktəblərdə bununla bağlı heç bir yenilik yoxdur, professor-müəllim heyətinin yeni təlim texnologiyaları haqqında məlumatları kifayət dərəcədə deyil. Daha doğrusu, kadr hazırlığında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından, fəal və interaktiv təlim metodlarından istifadə kifayət qədər qanəddir. Təlimdə İKT-nin tətbiqinə kifayət qədər diqqət verilmir, bu isə müasir dövrün tələblərinə uyğun mütəxəssislərin yetişməsinə səbəb olur. Ölkə Prezidenti tərəfindən təsdiqlənmiş "Təhsil sisteminin informasiya-kommunikasiya texnologiyaları üzrə hazırlığı islahatları dalgası ilə əlaqədar olmuşdur. "Avropa Birliyinə üzv ölkələrdə təhsilin inkişafına dair əməli proram"da deyilir ki, Avropa pedaqoji təhsil sistemi çağdaş cəmiyyətin ixtisaslı kadrlara olan tələbatını ödəməlidir. Belə bir perspektivə görə inteqrasiya olunan ölkə özüdə aşağıdakı komponentləri birləşdirməlidir: gələcək müəllimləri seçmə sistemi; baza pedaqoji təhsilin sertifikatlaşdırılması; müəllimlərin giriş fəzası; müəllimlərin peşə üzrə fasiləsiz təhsilinin inkişafı; müəllimlərin peşə üzrə ixtisaslarını artırma imkanları; tədqiqatlar səviyyəsində məktəbin inkişafı və s. Yuxarıda göstərilənlərə diqqət verdikdə görürük ki, göstərilən bu problemlərin hər biri Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin diqqətdədir və müətdadi olaraq öz həllini tapmaqdadır.

Bir çox qabaqcıl ölkələrdə olduğu kimi, ölkəmizdə də pedaqoji təhsilin yenidən təşkil və məktəb təhsilinin yenidən qurulması həyata keçirilir. Təhsil sisteminin müvafiq keyfiyyətli olmasının başlıca göstəricilərindən biri pedaqoji kadrların hazırlanmasıdır. Hazırda ölkəmizdə müəllim peşəsi ən hörmətli və tələbat duyulan peşə kimi özünü əks etdirməkdədir. Son zamanlar bizim ali pedaqoji təhsil müəssisələrində müxtəlif ölkələrin ali məktəblərində müəllim hazırlığı sistemlərinin modernləşdirilməsinə yanaşmaların əsas oxşarlığı özünü əks etdirir. Ali məktəb müəllimlərinin hazırlanması universitetlərinin tərkibində olan doktorantura səviyyəsi çərçivəsində həyata keçirilir. Həm də iri tədris müəssisələrində bir çoxunda professor-müəllim heyətinin hazırlanması üzrə mərkəzlər və ya şöbələr fəaliyyət göstərir. Bu təcrübədən faydalanmaq lazımdır.

Ölkəmizdə pedaqoji təhsili olmayan, lakin gələcəkdə müəllim olmaq arzusunda olanlar üçün universitetlərin, alternativ program üzrə çalışan təhsil müəssisələrinin (tədris mərkəzlərinin) yaradılmasına və genişləndirilməsinə böyük ehtiyac vardır. **Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev demişdir: "Azərbaycan uğurlu inkişaf edən ölkədir. Son illər ərzində biz bütün istiqamətlər üzrə böyük nailiyyətlərə imza atmışıq. Elə etməliyik ki, bu inkişaf dayanıqlı olsun. Buna nail olmaq üçün isə əlbəttə ki, insanlar hazırlıqlı, gənclər bilikli olmalıdır. Əgər inkişaf etmiş ölkələrin tarixinə və bu gününə baxsaq, görürük ki, ölkələrdə təhsil, texnologiya, elm inkişaf edir. Biz də bu yolla gedirik. Azərbaycan gənc nəslin bilikli, savadlı olması ölkəmizi gücləndirir. Çünki iqtisadiyyatda, sənayədə, bütün sahələrdə çox gözəl mütəxəssislər lazımdır. Ölkəmizin çox uğurlu inkişaf dinamikasını var. Kadr hazırlığı, mütəxəssislər, peşəkarlar əlbəttə ki, bu dinamika əlavə güc verəcək. Ona görə, təhsilin keyfiyyəti ilə bağlı çox önəmli addımlar atılır, islahatlar aparılır".**